

Kulturdepartementet

Dato: 03.11.2014

Vår ref: 14/5703 - 5 EFY (14/30931)

Deres ref:

"Staten og Den norske kirke - et tydelig skille" - hørings svar fra Borg biskop

Borg biskop vil i hovedsak støtte intensjonene i Kulturdepartementet sitt høringsnotat «Staten og Den norske kirke – et tydelig skille». Departementet følger på en god måte opp Kirkemøtets vedtak i sak KM 5/2013. Formålet med forslaget til revidering av Kirkeloven er å gjøre kirken i stand til å overta den statlige delen av kirkens virksomhet fra 2017.

Borg biskop vil i dette hørings svaret kommentere noen overordnede problemstillinger.

DEL II: KIRKENS RETTSLIGE FORHOLD

§ 2: Rettslig handleevne og kirkelig inndeling (høringsnotatet, side 23f.)

Borg biskop ser positivt på forslaget om at soknet videreføres som grunnenheten i Den norske kirke og at soknets status som eget rettssubjekt videreføres.

Borg biskop gir også sin tilslutning til forslaget om at Den norske kirke gis status som rettssubjekt på nasjonalt nivå, og stiller seg videre positiv til at man benytter betegnelsen «Den norske kirke» for både det lokale og nasjonale rettssubjektet.

Borg biskop støtter ikke det foreslåtte bortfallet av delegasjonsadgang fra det nasjonale til det lokale rettssubjektet (Kirkeloven § 9 åttende ledd og § 14 femte ledd). Borg biskop anbefaler også at det utredes hvordan de lokale rettssubjektene kan bli omfattet av en forpliktelse «på de mål og strategier som er fastsatt for virksomheten i Den norske kirke», i analogi med tjenesteordning for prost og biskop. En slik forpliktelse bør også omfatte bispedømmerådene.

Borg biskop støtter at den århundrelange kirkelige tradisjonen med den grunnleggende kirkelige inndelingen i sokn, prosti og bispedømme fortsatt skal være fastsatt ved lov.

Som en ny bestemmelse foreslås det at hvert sokn skal være betjent av prest, hvert prosti av prost og hvert bispedømme av biskop. Borg biskop vurderer den foreslåtte lovbestemmelsen som avgjørende for at grunnlovsbestemmelsen om Den norske kirke som Norges folkekirke skal oppfylles, og gir derfor sin tilslutning til denne. Borg biskop understreker at forankringen av prosti og prost muliggjør en videre utvikling av dagens prostetjeneste som anses som en forutsetning for et proaktivt utøvelse av biskopens tilsynsansvar slik dagens tjenesteordning forstår dette ansvaret, uavhengig av spørsmålet om hvor ulike arbeidsgiverfunksjoner for prestene skal plasseres.

§ 24: Kirkemøtet (høringsnotatet, side 25)

Kirkemøtets alminnelige adgang til å delegere myndighet til Den norske kirkes nasjonale og regionale organer er etter Borg biskops oppfatning helt nødvendig for å sikre kirken som folkekirke og unngå maktkonsentrasjon i ett eksekutivt organ.

Kirkemøtet bør også kunne delegere direkte til soknet (jf. ovenfor).

§ 25: Kirkerådet (høringsnotatet, side 26)

Borg biskop støtter forslaget om at Kirkemøtet selv skal bestemme antall medlemmer i Kirkerådet og hvordan representativitet skal ivaretas. Borg biskop mener at også biskopenes representasjon i Kirkerådet bør avklares av Kirkemøtet og ikke på nåværende tidspunkt tallfestes til én representant, slik departementet foreslår.

Bestemmelsen om Kirkerådet som Kirkemøtets eksekutivorgan presiseres gjennom et tillegg om at "Kirkerådet leder kirkens arbeid på nasjonalt nivå". Borg biskop foreslår å stryke dette leddet fordi forslaget begrenser Kirkemøtets mulighet til å sikre maktfordeling på nasjonalt nivå. Dette vil kunne true muligheten for å videreføre en åpen og bekjennende folkekirke.

Borg biskop støtter at Kirkerådet får ansvaret for økonomiforvaltning og økonomistyring.

§ 23: Bispedømmerådet (høringsnotatet, side 26-27)

Forslaget innebærer at det ikke gjøres endringer i bispedømmerådets sammensetning og valg måte, og at rådet kan pålegges gjøremål av Kirkemøtet og Kirkerådet og overdras oppgaver fra soknets organer. Borg biskop anser dette som formålstjenlig og fleksibelt.

Borg biskop ber departementet vurdere om ikke også bispedømmerådet bør omfattes av en forpliktelse på kirkelige mål og strategier, i analogi med tjenesteordning for prost og biskop (se ovenfor).

§ 27: Den norske kirkes klagenemnd (høringsnotatet, side 41-42)

Borg biskop støtter forslaget om at Lærenemnd for Den norske kirke i sin nåværende form avvikles, og at det overlates til Kirkemøtet å avklare hvordan behovet for læreavklaring og lærevern skal ivaretas i en ny kirkeordning. Her vil Bispemøtet måtte ha en sentral rolle.

Departementet foreslår at det opprettes en klagenemnd for Den norske kirke som skal ha en selvstendig stilling i forhold til Kirkemøtet og Kirkerådet. Borg biskop mener at mandatet departementet foreslår er for omfattende idet arbeidsmiljølovens bestemmelser i tilstrekkelig grad synes å ivareta hensynet til arbeidstakeren og dennes behov for sikkerhet. Forslaget kan undergrave arbeidsgivers ansvarlighet og styringsrett.

Borg biskop støtter imidlertid forslaget om at en klagenemnda skal være klageinstans i saker som angår oppsigelse, suspensjon og avskjed av biskop. Dette understreker biskopens uavhengighet i relasjon til Kirkerådet. Det bør bli opp til Kirkemøtet å avgjøre hvem som skal ha adgang til å fremme saker for Klagenemnda.

§ 34: Tjenesteordninger (høringsnotatet, side 35-38)

Departementet foreslår en egen lovbestemmelse som skal sikre prestatetjenestens (relative) frihet og uavhengighet. Borg biskop støtter at dette prinsippet fastslås i lovs form.

I den konkrete utformingen av lovbestemmelsen mener Borg biskop at en kombinasjon av analogien til domstolloven og helseforetaksmodellen vil ivareta både tjenestens uavhengighet og forankring på en god måte, og foreslår derfor følgende ordlyd:

En prest er uavhengig i sin forkynnelse, sakramentsforvaltning, sjelesorg og veiledning og er forpliktet på de løfter som er gitt i ordinasjonen.

På sikt bør det utredes om ikke også de andre vigslede tjenester, diakon, kantor og kateket, bør omfattes av en tilsvarende bestemmelse, i tråd med utviklingen i forståelsen av vigslingens karakter som et synlig kall til en livslang tjeneste og som på lik linje med prestatjenesten står under biskopens tilsyn.

DEL III – V: ØKONOMISKE, SKATTEMESSIGE OG ADMINISTRATIVE KONSEKVENSER

Borg biskop stiller seg bak formuleringene utledet av Grunnlovens § 16 om en landsdekkende folkekirke, jf. Prop. 1.S (2013 -2014) og høringens pkt. 10.1. Videre støtter Borg biskop høringsnotatets tydelige formuleringer om at «formålene med statens bevilgninger til kirken skal være de samme», samt at «statens bevilgninger til formålene skal opprettholdes på samme nivå som i dag».

Særskilte tilskudd

Gitt trosopplæringens særstilling anmoder Borg biskop om at statens tilskudd til trosopplæring blir stående som en egen post på statsbudsjettet, i alle fall i en ti-årsperiode til både reformen og beslutningsprosessen knyttet til fordeling av økonomiske ressurser er godt etablert. Dette vil sikre at både staten og Den norske kirke viderefører, i en krevende overgangsfase, Stortingets forutsetning om å tilby trosopplæring til alle døpte.

Borg biskop vurderer ikke dette som et utilbørlig inngrep i kirkens uavhengighet fordi øremerking ligger på et så overordnet nivå og er direkte relatert til muligheten for at Den norske kirke skal kunne videreføres som en evangelisk-luthersk folkekirke.

Borg biskop støtter også at statens tilskudd til kirkebyggfeltet inkl. rentekompensasjonsordningen beholdes som et statlig tilskudd. Dette fastholder kirkebyggenes særstilling og nasjonale betydning, både som tradisjons- og kulturbærere.

Borg biskop gir videre sin tilslutning til departementets vurderinger i høringsnotatet vedrørende at statens bevilgninger til kirken på Svalbard fortsatt skal finansieres over Svalbardbudsjettet.

Ny § 22 i Kirkeloven

I tråd med departementets formulering om at statens tilskudd skal videreføres med de samme formål som i dag (pkt. 10.1) stiller Borg biskop seg bak Borg bispedømmeråds forslag om presiseringer tillagt departementets forslag til tekst til ny § 22:

- a) utgifter til prestatjeneste for en landsdekkende kirke
- b) driftsutgifter for kirkens nasjonale og regionale organ, herunder utgifter til administrasjon og kontorhold, arbeidsgiveroppgaver og faglig utvikling.
- c) tilskudd til kirkens diakoni
- d) tilskudd til trosopplæring for alle døpte

Pensjonsordning

Borg biskop ser med uro på den framtidige rekrutteringen til prestatjenesten i Den norske kirke. Det må derfor sikres at Den norske kirke forblir en forutsigbar og god arbeidsgiver, pensjonsspørsmålet inngår her som et viktig moment.

Med vennlig hilsen

Atle Sommerfeldt
biskop

Endre Fyllingsnes
seniorrådgiver

Dokumentet er elektronisk godkjent og har derfor ingen signatur.

Mottakere:
Kulturdepartementet